

19. 5. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vláda dnes vzala na vědomí zprávu o stavu lidských práv v ČR

Vláda dnes vzala na vědomí zprávu o stavu lidských práv v České republice, kterou kabinetu předložil vládní zmocněnec pro lidská práva Jan Jařab. Novinářům to řekl ministr vnitra Stanislav Gross s tím, že z dokumentu byly nakonec vypuštěny dvě kritické pasáže.

První vypuštěný oddíl původně kritizoval situaci v záchytných zařízeních pro běžence a uprchlíky, která se však podle Grosse zlepšila. Druhý se týkal osudů prostitutek, jež se odhodlaly svědčit v případech souvisejících s obchodem s bílým masem a hrozí ji předání do jejich původní země. V této oblasti přijala vláda opatření, které těmto ženám umožňuje získat v Česku trvalý pobyt.

Zpráva celkově konstatuje, že respektování lidských práv se v ČR v mnoha oblastech postupně zlepšuje. V případě oslabených a ohrožených skupin, jako jsou například děti či lidé pobývající v ústavní péči, má však Česko podle textu ještě co dohánět.

Za velmi problematický považuje zmocněnec postoj české společnosti vůči cizincům. "Ještě pořád tolerujeme, že úřady vůči cizincům postupují tak, jako se přistupovalo před rokem 1989 ke každému. Protože jsou to ale cizinci, jakoby to bylo přípustné," řekl nedávno ČTK Jařab. Otázky spojené s migrací a azylem považuje za "největší slepou skvrnu společnosti".

Naopak v oblasti ústavní péče se podle něj začíná situace měnit k lepšímu. "Svědčí to o tom, že společnost dosáhla už jistého pokroku, protože si začíná všímat i těch, kteří nemohou na diskriminaci upozornit. Největší kus práce ale máme v této oblasti teprve před sebou," uvedl Jařab.

Pozitivní změny zaznamenalo podle něj vězeňství. "Novela zákona o výkonu trestu odstranila největší nedostatky. Vězňům například poskytuje neodebratelné minimum peněz, za které si mohou něco nakoupit, i když splácejí dluh," upozornil zmocněnec. Studující nemusí platit náklady na pobyt ve vězení. Více se nyní uplatňují alternativní tresty.

Posun vidí Jařab také v práci policie při potírání rasisticky motivovaných trestných činů. Což však není u všech typů těchto činů stejné. Podle zmocněnce jsou ale v Česku nadále porušována práva dítěte na pravidelný osobní kontakt s oběma rodiči.

Materiál se zabývá rovněž diskriminačními praktikami na trhu práce. Obecně se úřady práce setkávají s nedůvěrou k romským uchazečům o zaměstnání. Zaměstnavatelé také často diskriminují starší osoby, někdy již ve věku nad 40 let. Malý zájem je také o matky s malými dětmi. Obsáhla zpráva se věnuje řadě dalších otázek, například nakládání s rodným číslem.

Kriticky hodnotí i zavedení takzvaných příletových karet na počátku loňského roku, kdy se v Asii objevilo nové respirační onemocnění SARS. Tehdejší členské státy EU prokázaly větší respekt k právům jednotlivce na ochranu soukromí a žádnou podobnou evidenci nezavedly, upozorňuje zpráva.

S otázkou ochrany soukromí souvisí také kontrola elektronické pošty zaměstnavateli. Ta podle

Jařaba pořívá ochrany nejen listovního tajemství, ale i práva na ochranu soukromého života, a to nejen na zákonné, ale i ústavní a mezinárodní úrovni.

Zpráva se také pozastavuje nad tématy právní úpravy zákona o registrovaném partnerství či postavení odborů. "Také v roce 2003 byly opakovaně zaznamenány případy, kdy se někteří zaměstnavatelé snaží otevřeně či skrytě zamezit vzniku odborových organizací, popřípadě docílit zániku již existujících organizací," uvádí materiál.